

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 20 јули 2020 година, врз основа на примена жалба од „24 Инфо“ ДОО Скопје, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Порталот „Вечер.мк (www.veser.mk)“, со текстот насловен „Фабрика на СДСМ за перење мозоци и мesteње избори, платена 10 милиони евра од буџетот, а вие сликајте фискални“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1 и 13.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 29 јуни 2020 година, интернет – порталот „24 Инфо“ поднесе жалба за текстот со наслов „Фабрика на СДСМ за перење мозоци и местење избори, платена 10 милиони евра од буџетот, а вие сликајте фискални“, објавен на 27 јуни 2020 година, на порталот „Вечер.мк (www.vecer.mk)“.

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување и незастапена втора страна.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Вечер.мк (www.vecer.mk)“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА**. Членовите на Комисијата едногласно одлучија дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1, а со мнозинство гласови и во членот 13.

Член 1: „Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.

Член 13: „Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 20 јули 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Членовите на Комисијата, најнапред, утврдија дека се работи за текст во форма на обид за истражувачко-аналитички осврт, кој обработува тема поврзана со афера стара 14 години,

контекстуелизирајќи ја со актуелните состојби во дел од медиумите и нивна наводна поврзаност со политичките елити. Текстот произлегува од јавниот интерес, но начинот на кој е обработен не нуди целосна и објективна информација. Авторот, кој не е потпишан на текстот, наведува дузина јавни личности, во најголем дел поранешни или актуелни новинари, директно посочувајќи ги за блискост со партијата СДСМ уште од периодот на аферата „Фабрика“ пред 14 години, па сè до денес. Иако во дел од обемиот текст се изнесуваат веќе познати, потврдени и апсолвирани факти, авторот објавува и други информации, кои се недоволно аргументирани или проверени од страна на медиумот. Ова уште повеќе што новинарите, медиумите и невладините организации кои се споменуваат во негативен контекст и се предмет на критика воопшто немале можност да го кажат своето мислење. Текстот е едностран и тенденциозен, а начинот на кој е подготвен не може да се протолкува поинаку, освен како очигледен обид на авторот за пресметка со поголема група јавни личности, вклучително и со свои колеги.

Оттука, Комисијата најде дека во текстот на порталот „Вечер.мк (www.veser.mk)“ е прекршен **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка особено е нагласена во следните реченици:

„Ликови како Џабир Дерала, Дарко Алексов, Сашо Орданоски, Борјан Јовановски, Петар Арсовски, Ацо Кабранов... со години ќе прават лажни вести, лажни анкети и рејтинзи, ќе прикриваат корупција и рекети, а ќе бидат плаќани од партијата СДСМ, нивните олигарси и буџетот а потоа, на самите избори, ќе се појават истите тие како набљудувачи и оценувачи на изборниот процес преку невладините организации Мост, Цивил или Транспарентност“.

Постулат на новинарската професија е да се обезбеди „втора страна“, односно да им се даде можност на сите засегнати во новинарскиот производ да го кажат својот став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Во продолжение, Комисијата се согласи дека во текстот е прекршен и **членот 13** од Кодексот на новинарите, според кој новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот. Оваа отстапка е забележителна во следната реченица од текстот:

„Аздисаноста оди до таму што порталите од пропагандната Фабрика на СДСМ безгрижно вршат даночно затајување и перење пари така што порталите кои продаваат рекламен простор и услуги не се регистрирани како компании кои треба да плаќаат данок, туку како проекти-невладини организации кои се ослободени од ДДВ и други такси.“

Новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти.

Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се избегнат дезинформирање и манипулирање со публиката.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува интернет - порталот „Вечер.мк“ (www.vecer.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

